

VAALIT
VAL

TIIJOITEH VUVVEN 2022 ALOVEHVALLIČUKSIH NÄH

Sociali- da tervehyönhuollon uvvistus (sote-uvvistus) tulou voimah 1.1.2023. Uvvistukses siirretäh vastuolližus sociali- da tervehyönhuollon sego pellastusruavon organizuičendas kunnilpäi 21 hyvinvoindualevehile. Helsingin linnu yhtellä ei ole hyvinvoindualeveh eigo se kuulu nimittumah hyvinvoindualeveh da iče pidäy huoldu omis sote-palvelulois da pellastusruadolois.

Hyvinvoindualevehet ollah kunnis da valdivos erillizet julgisoigevuksellizet yhtehistöt, kudamil on alovehelline ičehallindo. Hyvinvoindualevehet muvvestetah piäozin nygözen muakundujavon pohjal. Uvvenmuan muakunnas yhtellä on nelli hyvinvoindualevehu.

Hyvinvoindualevehen ylimäine piättäi elin on sen eläjien vallittu alovehvaldujoukko. Alovehvaldujoukon ozanottajat libo deputuatat vallitah alovehvalličuksis. Enzimäzet alovehvalličukset pietäh **pyhänpiän 23.1.2022**. Niilöis vallitun alovehvaldujoukon ruandukauzi algavuu kevätkuun 2022 allus da jatkuu oraskuun 2025 loppussah. Vuvves 2025 algajen alovehvalličukset pietäh yhtelaigua kunnanvalličuksienke.

Alovehvalličuksis voijah iänestiä da roita ehoitettuloikse täyzi-igähizet Suomes eläjät Suomen kanzalazet sego tiettylöil ehtoloil Suomes eläjät toizien mualoin kanzalazet.

Iäneständy on Suomes omatahtoine dielo.

Helsingin linnas da Ahvenanmuan muakunnan alovehel ei pietä alovehvalličuksii.

Iänioigevus – ken suau iänestiä

Suat iänestiä alovehvalličuksis, ollet Suomen libo mintah to muun Euroopan unionah kuulujan muan, Islandien libo Norvegien kanzalaine da täytät nämmä ehtot:

- sinule roih 18 vuotta valličuspäiväh sah (23.1.2022)
- sinul on kodikundu Suomes, mittumahtah to hyvinvoindualeveh kuulujas kunnas 3.12.2021

Ollet mingi muun muan kanzalaine, suat iänestiä alovehvalličuksis, gu

- sinule roih 18 vuotta valličuspäiväh sah (23.1.2022)
- sinul on kodikundu Suomes, mittumahtahto hyvinvoindualeveh kuuluvas kunnas 3.12.2021
- sinul on olluh kodikundu mittumastahto Suomen kunnas vähimyölleh jo kaksi vuotta peräkkäi enne 3.12.2021

Kodikundu miärätäh kodikunduzakonon mugah. Puaksuh kodikundu on se kundu, kudamas elät.

Sinun kodikundu miäriäy sežo sen, mittumah hyvinvoindualeveh kuulut libo min hyvinvoindualevehen alovehvalličuksis olet iänioigevutettu. Alovehvalličuksis voit iänestiä vaigu oman hyvinvoindualevehen ehoitettuu.

Vuvven 2022 alovehvalličuksis sinun kodikundu miäriähes sen mugah, mi kundu on merkitty sinun kodikunnakse rahvahalistotiedosistemah 3.12.2021, 24 aigah.

Tarvites voit tarkistua kodikundutijjon Digi- da rahvahalistotiedovirrastos.

Ilmoitus iänioigevuoh näh työtäh kaikile iänioigevutettuloile

Digi- da rahvahalistotiedovirrasto pidäy iänioigevusregistrua, kudamas ollah kaikkien iänioigevutettuloin tiijot. Iänioigevusregistrah ei pie eriže ilmoittuakseh.

Digi- da rahvahalistotiedovirrasto työndäy **30.12.2021** sah ilmoituksen iänioigevuoh näh libo toizin sanoin ilmoituskartin jogahizele iänioigevutetule, kudaman adressi tietäh. Suat ilmoituskartin vaigu sähközenny, ollet ottanuh käyttöh Digi- da rahvahalistotiedovirraston tarittavan sähközen viestindypalvelun libo Suomi.fi-viestit (ližätieduo adresis www.suomi.fi/viestit).

Iänioigevusilmoitukses on ohjavuo iänestämizeh näh, tiedo valličuspäivän sinun iänestyspaikas, tieduo alovehvaldujoukon ruavos sego luvettelo sinun eländykohtan lähäl olijois ennepäi-iänestyspaikois. Iänioigevusilmoitustu ei pie ottua keräle iänestyspaikale, roih hengilötovestukses.

Valličuspättävys – ken voibi olla ehoitettu

Olet valličuspättävy libo voit azettuo ehoitetukse omas hyvinvoindualevehen alovehvalličuksis, täyttänet alahan luveteltut ehtot:

- sinun kodikundu kuuluu sih hyvinvoindualeveh, kudaman valdujoukkoh tahtot azettuo ehoitetukse

- sinul on iänoigevus miltahto hyvinvoindualevehel
- sinuu ei ole sanottu julgi vajaivaldazekse suvvon päätöksel.

Erähät zakonashyvinvoindualevehih näh luveteltut valdivon virguniekat da hyvinvoindualevehen johtajat virguniekat da ruadajat yhtelläh ei olla valličuspättävät alovehvalličuksis.

Ehoitettuloin azettamine alovehvalličuksih

Alovehvalličuksis voijah azettua ehoitettuloi

- registriiruitut puolovehet
- iänoigevutetut, oldaneh hyö perustettu valličenduyhtistyksen.

Puolovehet päätetäh iččeh ehoitettuloi omien siändölöin mugah. Tahtonet roita puolovehen ehoitetukse, sinule pidäy sobie sih näh puolovehenke.

Valliččijanyhtistyksen perustamizeh niškoi pidäy olla vähimyölleh 50 iänoigevutettuu hyvinvoindualevehen eläjiä.

Kahtel libo enämbäl puolovehel on oigevus muvvostua valličusliitto. Kahtel libo enämbäl valliččijanyhtistyksele on oigevus luadie yhtehine listu.

Puolovehel, valličusliitol libo yhtehizel listal voibi olla hyvinvoindualevehel ehoitettuloi enindäh 1,25 kerdua se miäry, mi valdavutettuu vallitah. Valdujoukkoloih vallitah hyvinvoindualevehen rahvahanluvun perustehele 59–79 valdavutettuu.

Jogahizel ehoitetul on oma noumeru. Ehoitettuloi luajitah bumuagale painettu ehoitettuloinlistoin kerävö, kudamah ehoitetut merkitäh noumeran mugazes jälletykses algajen noumeras 2. Listukerävöl ehoitetut on sijoiteltu puolovehien da yhtehizien listoin mugah. Jogahizes ehoitetus listukerävöl on nämmä tiijot: nimi, ehoitetunnoumeru da arvo/ammatti/toimi sego kodikundu. Ližäkse listukerävös voit nähtä

- mittumat puolovehet ollah muvvostettu valličusliiton
- mittumat valliččijanyhtistykset ollah luajittu yhtehizen listan
- mittumat puolovehet ei kuuluta valličusliittoh
- ket ehoitettuloi ollah yhtehizen listan ulgopuolele olijat ehoitetut.

Ehoitettuloinlistoin kerävöt luajitah kaakil hyvinvoindualevehil 23.12.2021. Oman hyvinvoindualevehen kerävön voit nähtä paiči muudu iänestyskoppilois da oigevusministerstvan valličussaital (www.vaalit.fi). Iänestännet ennepäi kustahto muijal, ga et iččes hyvinvoindualevehen čural, voit pakita valličusvirguniekal ehoitettuloinkirjan, kuduas on kaikkien hyvinvoindualevehien ehoitettuloin tiijot.

Iänestysaijat

Voit iänestiä libo valličuspäivänny pyhänpiän 23.1.2022 libo enne valličuspäiviä ennepäi-iänestyksen aigua. Voit iänestiä vaigu yhten kerran. Kahten kerran iänestämizes on miärätty rangaičus rikoszakonas.

Ennepäi-iänestys:

Ennepäi-iänestys algavuu **kolmanpiän 12.1.2022**.

Ennepäi-iänestys lopeh ulgomual **suovattan 15.1.2022** da Suomes **tossargen 18.1.2021**. Erähis ennepäi-iänestyspaikois iänestysaigu on lyhyömbi.

Voit iänestiä ennepäi hos mis ennepäi-iänestyspaikas kodimuas libo ulgomual. Ennepäi-iänestyspaikat ollah:

- kodimuas kundien miärättyt ennepäi-iänestyspaikat, puaksuh kundien virrastot
- monet Suomen posol'stvat ulgomual
- laitokset, ezim. bol'ničat, socialihuollon toiminduyksiköt da rangaičuslaitokset. Laitoksis voijah iänestiä vaigu sie hoijettavat libo niilöih otetut ristikanzat
- suomelazet laivat, kuduat ollah ulgomual ennepäi-iänestyksen aigua. Laival voibi iänestiä vaigu laivan ruadajat, matkuniekat ei voija iänestiä laival.

Iänestys valličuspäivänny:

Valličuspäivän iänestys on **pyhänpiän 23.1.2022, 9–20 aigah**.

Voit iänestiä valličuspäivänny vaigu sil iänestyspaikal, kudai on merkitty sinule työttyh iäniogevusilmoitukseh.

Kodi-iänestys:

Ollou sinun malto liikkuo libo ruadua rajoitunnuh muga, gu et piäze ilmai liijallizii vaigevuksii iänestyspaikale, voit iänestiä kois ennepäi-iänestyksen aigua.

Kodi-iänestykseh pidäy ilmoittuakseh **tossargen 11.1.2022** 16 aigah sah. Ilmoittuakseh pidäy kodikunnan keskusvalličuskomissiele, kuduan yhtevystiijot lövvät iäniogevusilmoitukses. Samazes talovuos eläi omahizen hoidai voibi tiettylöis tapahtuksis iänestiä yhteltiedy.

iänestys kirjazel:

Ollet kogo ennepäi-iänestyksen aigua da valličuspäivänny ulgomual, voit iänestiä ulgomualpäi sežo kirjazel.

Kirjazel iänestettäväkse sinule pidäy tilata iänestysmaterjualu kirjazel iänestämizeh näh oigevusministerstvan tilavuspalvelus mittumahgi ulgomual olijah adressih.

Tilavuksen voit luadie ei aijemba kolmie kuudu enne valličuspäiviä.

iäniogevutetunnu iče vastuat iänestysdokumentoin tiluandas kirjazel iänestämizeh näh aijemba, gu ehtit työndiä iänestyskirjazen omassah kunnan keskusvalličuskomissiele valličuszakonas sanotun miäryaijan mugah.

Nenga iänestät

Ennepäi-iänestys da valličuspäivän iänestys on iänestyspaikal. Voit iänestiä vaigu yhty ehoitettuu, kuduan nimi on merkitty sinun oman hyvinvoindulovehen ehoitettuloinlistoin kerävöh.

1) **Tovesta iččes hengilöllizys valličusvirguniekale**, toizin sanoin ozuta pasportu, hengilökarti, ajokarti libo muu sen jytyine dokumentu. Valličusvirguniekku andau sinule iänestyslipun.

2) **Mene iänestyskoppih.** Iänestyskoppis suau olla kerral vaigu yksi ristikanzu.

3) **Kirjuta iänestyslippuh sen ehoitetun noumeru, kudamua iänestät. Voit iänestiä vaigu yhty ehoitettuu.** Kirjuta ehoitetun noumeru iänestyslipun syväinpuolel olijah pyörökköh. Älä kirjuta iänestyslippuh nimidä muudu. Taita iänestyslippu muga, gu kirjutettu noumeru jäs taitetun lipun sydämeh peittoh.

4) **Vie taitettu lippu valličusvirguniekale.** Valličusvirguniekku panou pečätin iänestyslippuh.

5a) Iänestännet valličuspäivänny, **lykkiä iänestyslippu pečätinke valličusuurnah.**

5b) Iänestännet ennepäi-iänestykses, valličusvirguniekkku **andau valličuskonvertan, kudamah salbuat iänestyslipun pečätinke.**

Ollou sinun malto kirjuttua ehoitetun noumeru valličuslippuh heikennyh, suat käyttöä iänestykses iččes vallitun avvuttajan libo valličusvirguniekkkan abuu. Avvuttajannu ei sua olla valličuksih ehoitettu eigo ni hänen omahine. Avvuttajal on velvolližus säilyttiä valličuspeittožus libo toizin sanoin pidiä peitos tiijot, kudamat häi sai iänestyksen aigua.

Ližätieduo

- Ližätieduo valličuksih näh andau kunnan keskusvalličuskomissii. Hengilökohtastu iänioigevuttu koskijoih kyzymyksih vastuau Digi- da rahvahalistotiedovirrasto. Mollembien yhtevystiijot lövvät iänioigevusilmoitukses.
- Ennepäi-iänestyspaikoin adresit da avvoiolenduaijat, ohjavot iänestykseh kirjazel, tiijot ehoitettuloih näh sego muudu tieduo valličuksih niškoi lövvät oigevusministerstvan valličussaital adresis **www.vaalit.fi**
- Tiijot alohevalličuksien ehoitettuloih näh lövvät oigevusministerstvan valličussaital 23.12.2021 jälles da tiijot ennepäi-iänestyspaikkoih näh 5.11.2021 jälles.

Digi- da rahvahalistotiedovirrasto 12.10.2021